

POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz

w sprawie z powództwa J. L.
przeciwko E. F.
o rozwiązanie umowy z następcą,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 31 maja 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 26 września 2019 r., sygn. akt VI ACa 613/18,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje i nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa - kasy Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz radcy prawnego M. W., kwotę 2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) podwyższoną o należny podatek od towarów i usług tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być wobec tego osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W niniejszej sprawie nie zachodzą przesłanki przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 26 września 2019 r. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na występowanie w sprawie kilku istotnych zagadnień prawnych oraz na oczywistą zasadność wniesionej skargi.

Zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury Sądu Najwyższego przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej (por. postanowienia z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Istotność zagadnienia prawnego (art. 398 § 1 pkt 1 k.p.c.) konkretyzuje się w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego polega na sformułowaniu tego zagadnienia, wskazaniu przepisów prawa, na których tle zagadnienie to wyłoniło się, oraz zaprezentowaniu argumentacji jurydycznej uzasadniającej możliwość rozbieżnych ocen prawnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 24 maja 2016 r., I CSK 666/15, nie publ.).

Skarżący w skardze powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które sprowadza się do sformułowania kilku pytań:

1. czy czynności prawne, o których mowa w art. 84 , 85 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, tj. umowa z następcą oraz umowa przenosząca własność gospodarstwa rolnego na następcę, mogą być skutecznie dokonane na podstawie jednej umowy łączącej obie te czynności, czy też konieczne jest zawarcie dwóch odrębnych rozdzielonych w czasie czynnościach prawnych. W tej kwestii można przyjąć dwa różne stanowiska i każde z nich będzie znajdowało swoje uzasadnienie. Według pierwszego z nich możliwe jest przyjęcie, że umowy regulowane ww. przepisami mogą być zawarte jako jedna umowa w tym samym dokumencie, co jest przede wszystkim uzasadnione zasadą swobody umów (art. 353¹ KC). Alternatywnie możliwe jest przyjęcie, że art. 84 i 85 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wymagają zawarcia dwóch odrębnych i następujących po sobie umów, co jest uzasadnione m.in. charakterem „umów i systematyką przyjętą w tej ustawie”;

2. zachodzi konieczność wyjaśnienia czy wniesienie przez darczyńcę przeciwko obdarowanemu pozwu z żądaniem rozwiązania umowy darowizny, która została wykonana, stanowi dorozumiane oświadczenie o odwołaniu darowizny w rozumieniu art. 898 § 1 KC. W tej kwestii również możliwe są dwa stanowiska. Pierwsze zakłada, że odwołanie darowizny, jako czynność prawna może być dokonane w sposób dorozumiany, dlatego też w okolicznościach konkretnej sprawy możliwe jest przyjęcie, że złożenie pozwu z żądaniem rozwiązania umowy darowizny będzie stanowić dorozumiane oświadczenie odwołujące wykonaną darowiznę. Według drugiego, również możliwego do przyjęcia stanowiska, odwołanie darowizny, jako czynność wywołująca doniosłe skutki prawne (zwłaszcza jeśli przedmiotem darowizny są rzeczy znacznej wartości, np. nieruchomości), powinna być dokonana w sposób wyraźny, co jest uzasadnione również pewnością obrotu a tym samym ochroną interesów uczestników tego obrotu;

Dokonując oceny sformułowanego zagadnienia prawnego należy zauważyć, że przesłanki występowania istotnego zagadnienia prawnego powinny odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, natomiast nie może mieć charakteru kazuistycznego

i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2018 r., I CSK 23/18, LEX nr 2508110). Z tego względu sformułowanemu przez skarżącego zagadnieniu prawnemu nie można przypisać cechy istotności.

Skarżący w skardze kasacyjnej nie wykazał także występowania innej przesłanki przedsądu w postaci oczywistej zasadności skargi. W judykaturze Sądu Najwyższego zgodnie przyjmuje się, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka w szczególności istnieje wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesiony środek zaskarżenia. Pamiętać przy tym trzeba, że oczywiste jest to, co jest widoczne bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Skarżący musi zatem wykazać, że wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym na pierwszy rzut oka, bez konieczności przeprowadzenia bardziej szczegółowej analizy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, nie publ.). Bliższa analiza uzasadnienia wniosku nie pozwala jednak na stwierdzenie, że skarga kasacyjna w niniejszej sprawie jest – w powyższym rozumieniu – oczywiście uzasadniona. skarżący nie wykazał, że zastosowanie przepisów prawa których naruszenie zarzucił w skardze kasacyjnej, było – w okolicznościach sprawy – oczywiście błędne lub doprowadziło do tego, że zaskarżone orzeczenie jest oczywiście nieprawidłowe.

Należy także zauważyć, że między twierdzeniem skarżącego, iż w sprawie występuje istotne zagadnienia prawne oraz że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona zachodzi wewnętrzna sprzeczność. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 25 kwietnia 2008 r., III CSK 64/08 (nie publ.) wyjaśnił, że powoływanie się na oczywistość skargi i konieczność dokonania wykładni prawa wzajemnie się wyklucza. Taki sposób konstruowania skargi kasacyjnej jest pozorowaniem

występowania w sprawie okoliczności publicznoprawnych, w oparciu o które Sąd Najwyższy dokonuje oceny na podstawie art. 398⁹ k.p.c.

Z tych wszystkich względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O wynagrodzeniu pełnomocnika reprezentującego powoda z urzędu Sąd Najwyższy orzekł stosownie do § 2, § 4 ust. 1, § 8 pkt 6 oraz § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2019 r. poz. 68).

[as]